

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5434/2543

พนักงานอัยการจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โจทก์ นายไพศาล ล้มตระกูล โจทก์ร่วม นาวาอากาศโทประคอง เกตุรักษา ผู้ร้อง นางสกวรัตน์ รัตสี กับพวก ผู้ซื้อทรัพย์สิน นายฉลาด ไชยเย็น จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 513, ป.วิ.อ. มาตรา 15, ป.วิ.พ. มาตรา 296, ป.วิ.พ. มาตรา 308

ย่อ / หลักกฎหมาย

การบังคับคดีแก่ทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันตัวจำเลยในคดีอาญา ป.วิ.อ. มิได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะ จึงต้องนำบทบัญญัติแห่ง ป.วิ.พ. มาใช้บังคับโดยอนุโลม ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 15 ซึ่งตาม ป.วิ.พ. มาตรา 296 วรรคสอง ที่ใช้ บังคับอยู่ในขณะที่ผู้ร้องยื่นคำร้องคดีนี้บัญญัติว่า ถ้า เจ้าพนักงานบังคับคดีได้ดำเนินการบังคับคดีฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งลักษณะนี้ เจ้าพนักงานบังคับคดีได้ดำเนินการบังคับคดีหรือบุคคลอื่นที่มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีซึ่งต้อง เสียหายโดยการฝ่าฝืนนั้น แล้วแต่กรณีอาจยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องต่อศาลไม่ว่าเวลาใด ๆ ก่อนการบังคับคดีได้เสร็จลง แต่ต้องไม่ช้ากว่าแปดวันนับแต่ทราบการฝ่าฝืนนั้น ขอให้ศาลมีคำสั่งยกกระบวนการบังคับคดีทั้งปวง หรือวิธีการบังคับใด ๆ โดยเฉพาะ ฯลฯ การที่ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้เพิกถอน การขายทอดตลาดทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันโดยอ้างว่า การขายทอดตลาดดำเนินการไปโดยไม่ชอบ จึงเป็นกรณีที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาร้องว่าเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ดำเนินการบังคับคดีโดยฝ่าฝืนต่อกฎหมาย ผู้ร้องจึงต้องยื่นคำร้องขอต่อศาลก่อนการบังคับคดีได้เสร็จลง เจ้าพนักงานบังคับคดีได้ทำการขายทอดตลาดที่ดินในวันที่ 5 มิถุนายน 2539 ผู้ซื้อทรัพย์สินซื้อได้ในราคา 300,000 บาท ผู้ซื้อทรัพย์สินได้ชำระราคาที่ดินให้แก่เจ้าพนักงานบังคับคดีครบถ้วนแล้ว และได้จดทะเบียนรับโอนสิทธิครอบครอง ที่ดินดังกล่าวแล้วเมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2539 ตามรายงาน เจ้าหน้าทีลงวันที่ 17 ตุลาคม 2539 ซึ่งได้รายงานว่ามีการทำบัญชีแสดงรายการรับและจ่ายเงินในคดีนี้เสร็จเรียบร้อยแล้ว และเจ้าพนักงานบังคับคดีได้มีคำสั่งในรายงานดังกล่าวเมื่อวันที่ 21 เดือนเดียวกันว่า ส่งเงินจำนวน 200,000 บาท ไปยังศาลจังหวัดประจวบคีรีขันธ์เรียกนายประกันรับเงินที่เหลือคืน เอกสารในสำนวนการยึดทรัพย์สินถัดมาปรากฏเป็นสำเนาหมายแจ้งผู้ร้องให้ไปตรวจรับรองบัญชีแสดงรายการรับและจ่ายเงินและรับเงินส่วนที่เหลือจำนวน 83,231 บาทและมีปรากฏรายงานการส่งหมายของเจ้าหน้าที่ว่าได้จัดการส่งหมายแจ้ง ดังกล่าวให้ผู้ร้องแล้วเมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2539 โดยวิธีปิดหมาย นอกจากนี้ยังปรากฏสำเนานั่งสือถึงผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ไม่ลงวันที่ แต่ลงเดือนพฤศจิกายน 2539 ว่าขอส่งบัญชีแสดงรายการรับและจ่ายเงินจำนวน 1 ฉบับ และใช้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาประจวบคีรีขันธ์จำนวน 200,000 บาท เป็นเงินค่าปรับนายประกัน และลงชื่อหัวหน้าสำนักงานบังคับคดี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แต่อย่างไรก็ตาม เจ้าพนักงานบังคับคดีของ ศาลจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ถือเป็นเจ้าพนักงานของศาลจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งถือเป็นเจ้าพนักงานตามคำพิพากษา การยึดหลักประกันการขายทอดตลาด ตลอดจนการรับเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดเป็นการดำเนินการตามคำสั่งของ ศาลจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่าเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ดำเนินการขายทอดตลาดและรับเงินที่ได้ จากการขายทอดตลาดจัดทำบัญชีส่วนแบ่งเสร็จสิ้นแล้ว และรายงานศาลจังหวัดประจวบคีรีขันธ์พร้อมบัญชีส่วนแบ่ง เจ้าพนักงานบังคับคดีมีคำสั่งเมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2539 ว่าส่งเงิน 200,000 บาท ไปยังศาลจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เรียก นายประกันรับเงิน

ส่วนที่เหลือคืน ถือได้ว่าการบังคับคดีได้เสร็จลงแล้วตั้งแต่วันที่เจ้าพนักงานบังคับคดีมีคำสั่งดังกล่าว โดยไม่ต้องพิจารณาว่าศาลจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ได้รับเงินจากเจ้าพนักงานบังคับคดีแล้วหรือไม่ เพราะเป็นกระบวนการภายในของศาลเอง ผู้ร้องมายื่นคำร้องคดีนี้ ในวันที่ 12 พฤศจิกายน 2539 อันเป็นเวลาภายหลังการบังคับคดีได้เสร็จลงแล้ว ผู้ร้องจึงไม่มีสิทธิร้องขอให้เพิกถอน การขายทอดตลาดในคดีนี้ได้

คำพิพากษา

คดีสืบเนื่องมาจากศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดฐานฉ้อโกงตาม ป.อ. มาตรา 341 จำคุก 1 ปี 6 เดือน ลดโทษให้หนึ่งในสาม แล้วคงจำคุก 1 ปี ให้จำเลยคืนหรือใช้เงิน 100,000 บาท แก่ โจทก์ร่วม จำเลยอุทธรณ์ ระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ ผู้ร้องยื่นคำร้องขอปล่อยจำเลยชั่วคราว โดยมีหลักประกันเป็นที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ เลขที่ 302 หมู่ที่ 5 ตำบล อ่าวน้อย อำเภอมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ศาลชั้นต้นอนุญาตโดยตีราคา ประกัน 200,000 บาท ถึงวันนัดอ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ผู้ร้องผิดสัญญาประกันไม่สามารถนำ จำเลยไปฟังคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ได้ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งปรับผู้ร้องเป็นเงิน 200,000 บาท ตามสัญญาประกัน ต่อมาศาลชั้นต้นได้อ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ซึ่งพิพากษายกฟ้อง โจทก์ฎีกา ศาลฎีกาพิพากษากลับ ให้บังคับคดีตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น โจทก์ในฐานะผู้ปฏิบัติตาม พ.ร.บ. พนักงานอัยการ พ.ศ. 2498 มาตรา 11 (8) ขอให้บังคับคดี เจ้าพนักงานบังคับคดียึดที่ดินซึ่งเป็นหลักประกันของผู้ร้องออกขายทอดตลาด ได้มีการประกาศขายทอดตลาดรวม 10 ครั้ง แต่มี เหตุต้องเลื่อนการขายทุกครั้ง เนื่องจากไม่มีผู้เสนอราคา ครึ่งสุดท้ายเจ้าพนักงานบังคับคดี ขายทอดตลาดวันที่ 5 มิถุนายน 2539 ผู้ซื้อทรัพย์สินทั้งสองเป็นผู้เสนอราคาเป็นเงิน 300,000 บาท ศาลชั้นต้นอนุญาตให้ขายได้ ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้เพิกถอนการขายทอดตลาดที่ดินดังกล่าว เจ้าพนักงานบังคับคดียื่นคำคัดค้านขอให้ยกคำร้อง ผู้ซื้อทรัพย์สินทั้งสองยื่นคำคัดค้านขอให้ยกคำร้อง ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้เพิกถอนการขายทอดตลาดที่ดินดังกล่าว ผู้ซื้อทรัพย์สินทั้งสองอุทธรณ์คำสั่ง ศาลอุทธรณ์ภาค 7 พิพากษายืน ผู้ซื้อทรัพย์สินทั้งสองฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติ ว่า ผู้ร้องซึ่งเป็นนายประกันผิดสัญญาประกัน ศาลชั้นต้นสั่งปรับผู้ร้องเป็นเงิน 200,000 บาท ผู้ร้อง ไม่ชำระค่าปรับ โจทก์นำเจ้าพนักงานบังคับคดียึดที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ เลขที่ 302 อันเป็นหลักประกันเพื่อการขายทอดตลาดโดยตีราคาประเมินเป็นเงิน 253,125 บาท เจ้าพนักงานบังคับคดีทำการขายทอดตลาดมาแล้ว รวม 10 ครั้ง แต่ไม่สามารถขายได้เนื่องจากไม่มี ผู้เข้าสุราคารา ครึ่งสุดท้าย เจ้าพนักงานบังคับคดีทำการขายทอดตลาดในวันที่ 5 มิถุนายน 2539 ซึ่งผู้ ร้องได้ทราบกำหนดวันขายทอดตลาดดังกล่าวแล้ว แต่มิได้ไปดูแลการขาย มีผู้เข้าสุราคารา 3 คน ผู้ซื้อทรัพย์สินทั้งสองซื้อได้ในราคา 300,000 บาท ผู้ซื้อทรัพย์สินทั้งสองได้ชำระเงินค่าที่ดินให้แก่ เจ้าพนักงานบังคับคดีครบถ้วน และได้จดทะเบียนโอนสิทธิครอบครองในที่ดินดังกล่าวมาเป็นของ ผู้ซื้อทรัพย์สินทั้งสองเมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2539 ปรากฏว่าในวันที่ 21 กันยายน 2537 เจ้าพนักงาน ที่ดินจังหวัดประจวบคีรีขันธ์เคยประเมินราคาที่ดินดังกล่าวไว้เป็นเงิน 3,145,000 บาท แต่ในวัน จดทะเบียนสิทธิให้แก่ผู้ซื้อทรัพย์สินทั้งสอง เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ได้ประเมินราคา ที่ดินเพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมเป็นเงิน 4,157,500 บาท ผู้ร้องยื่นคำร้องคดีนี้เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2539 มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของผู้ซื้อทรัพย์สินทั้งสองเป็นข้อแรกว่า ผู้ร้องมีสิทธิ ร้องขอให้เพิกถอนการขายทอดตลาดทรัพย์สินหรือไม่ เห็นว่า การบังคับคดีแก่ทรัพย์สินอัน

เป็นหลักประกันตัวจำเลยในคดีอาญา ป.วิ.อ. มิได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะจึงต้องนำบทบัญญัติแห่ง ป.วิ.พ. มาใช้บังคับโดยอนุโลมตาม ป.วิ.อ. มาตรา 15 ซึ่งตาม ป.วิ.พ. มาตรา 296 วรรคสอง ที่ใช้ บังคับอยู่ในขณะที่ผู้ร้องยื่นคำร้องคดีนี้บัญญัติว่า ถ้าเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ดำเนินการบังคับคดี ฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งลักษณะนี้ เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือบุคคลอื่นที่มี ส่วนได้เสียในการบังคับคดีซึ่งต้องเสียหายโดยการฝ่าฝืนนั้น แล้วแต่กรณี อาจยื่นคำขอโดยทำเป็น คำร้องต่อศาลไม่ว่าเวลาใด ๆ ก่อนการบังคับคดีได้เสร็จลง แต่ต้องไม่ช้ากว่าแปดวันนับแต่ทราบ การฝ่าฝืนนั้น ขอให้ศาลมีคำสั่งยกกระบวนการวิธีการบังคับคดีทั้งปวงหรือวิธีการบังคับใด ๆ โดยเฉพาะ ฯลฯ การที่ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้เพิกถอนการขายทอดตลาดทรัพย์สินเป็นหลักประกัน โดยอ้างว่า การขายทอดตลาดดำเนินการไปโดยไม่ชอบ จึงเป็นกรณีที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาร้องว่า เจ้าพนักงานบังคับคดีได้ดำเนินการบังคับคดีโดยฝ่าฝืนต่อกฎหมาย ผู้ร้องจึงต้องยื่นคำร้องขอต่อ ศาลก่อนการบังคับคดีได้เสร็จลง คดีนี้ข้อเท็จจริงได้ความว่า เจ้าพนักงานบังคับคดีได้ทำ การขายทอดตลาดที่ดินในวันที่ 5 มิถุนายน 2539 ผู้ซื้อทรัพย์สินทั้งสองเป็นผู้ซื้อได้ในราคา 300,000 บาท ผู้ซื้อทรัพย์สินทั้งสองได้ชำระราคาที่ดินให้แก่เจ้าพนักงานบังคับคดีครบถ้วนแล้ว และได้ จดทะเบียนรับโอนสิทธิครอบครองที่ดินดังกล่าวแล้วเมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2539 ตามรายงาน เจ้าหน้าที่ยื่นวันที่ 17 ตุลาคม 2539 รายงานว่ามีการทำบัญชีแสดงรายการรับและจ่ายเงินในคดีนี้ เสร็จเรียบร้อยแล้ว และเจ้าพนักงานบังคับคดีได้มีคำสั่งในรายงานดังกล่าวเมื่อวันที่ 21 เดือน เดียวกันว่า ส่งเงินจำนวน 200,000 บาท ไปยังศาลจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เรียกนายประกันรับเงิน ที่เหลือคืน เอกสารในสำนวนการยึดทรัพย์ถัดมาปรากฏเป็นสำเนาหมายแจ้งผู้ร้องให้ไปตรวจ รับรองบัญชีแสดงรายการรับและจ่ายเงินและรับเงินส่วนที่เหลือจำนวน 83,231 บาท และมีราย งานการส่งหมายของเจ้าหน้าที่ว่า ได้จัดการส่งหมายแจ้งดังกล่าวให้ผู้ร้องแล้วเมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2539 โดยวิธีปิดหมาย นอกจากนี้ยังปรากฏสำเนานั่งสือถึงผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ ไม่ลงวันที่ แต่ลงเดือนพฤศจิกายน 2539 ว่าขอส่งบัญชีแสดงรายการรับและจ่าย เงิน จำนวน 1 ฉบับ และเช็คธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 200,000 บาท เป็นเงินค่าปรับนายประกัน และลงชื่อหัวหน้าสำนักงานบังคับคดีจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ แม้ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าศาลจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ได้รับเงินจำนวน 200,000 บาทนั้นแล้วหรือไม่ แต่อย่างไรก็ตาม เจ้าพนักงานบังคับคดีของศาลจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ถือเป็น เจ้าพนักงานของศาลจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ซึ่งถือเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา การยึดหลักประกัน การขายทอดตลาด ตลอดจนการรับเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดเป็นการดำเนินการตามคำสั่ง ของศาลจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่าเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ดำเนิน การขายทอดตลาดและรับเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดจัดทำบัญชีส่วนแบ่งเสร็จสิ้นแล้ว และ รายงานศาลจังหวัดประจวบคีรีขันธ์พร้อมบัญชีส่วนแบ่ง เจ้าพนักงานบังคับคดีมีคำสั่งเมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2539 ว่าส่งเงิน 200,000 บาท ไปยังศาลจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เรียกนายประกันรับเงิน ส่วนที่เหลือคืน ถือได้ว่าการบังคับคดีได้เสร็จลงแล้วตั้งแต่วันที่เจ้าพนักงานบังคับคดีมีคำสั่งดังกล่าว โดยไม่ต้องพิจารณาว่าศาลจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ได้รับเงินจากเจ้าพนักงานบังคับคดีแล้วหรือไม่ เพราะเป็นกระบวนการภายในของศาลเอง เมื่อผู้ร้องมายื่นคำร้องคดีนี้ในวันที่ 12 พฤศจิกายน 2539 อันเป็นเวลาภายหลังการบังคับคดีได้เสร็จลงแล้ว ผู้ร้องจึงไม่มีสิทธิร้องขอให้เพิกถอน การขายทอดตลาดในคดีนี้ได้ พิจารณาแล้ว ให้ยกคำร้องขอให้เพิกถอนการขายทอดตลาดของผู้ ร้อง.

สุวัฒน์ วรรณะหทัย · มงคล คุปต์กาญจนากุล · อีรศักดิ์ เตียววัฒนานนท์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/5434/2543>